

ПРОЕКТ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА РОМИ
PROEKTI BAŠO EDUKACIE E ROMENGE
ROMA EDUCATION PROJECT

ЈА СЛАВИМЕ РАЗЛИЧНОСТА
Te NISHANKERA O TURLIPE
WE CELEBYATE DIVERSITY

Извештај за спроведувањето на малите
училишни интеркултурни иницијативи

Izveshtai bašo keribe tikne siklovnakere
interkulturalna inicijative

Report on Small-Scale School Intercultural Initiatives

20
12

ПРОЕКТ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА РОМИ | PROJEKT VAŠO EDUKACIE E ROMENGE | ROMA EDUCATION PROJECT

ЈА СЛАВИМЕ РАЗЛИЧНОСТА

Извештај за спроведувањето на
малите училишни интеркултурни иницијативи 2012

TE NISHANKERA O TURLIPE

Izveshtai bašo keribe tikne siklovnakere
interkulturna inicijative 2012

WE CELEBRATE DIVERSITY

2012 Report on Small-Scale School Intercultural Initiatives

Издавач:

Фондација Отворено општество-
Македонија

За издавачот:

Владимир Милчин

Уредници:

Сузана Пецаковска и
Споменка Лазаревска

Лектор:

Бобан Карапејовски

Превод на Ромски јазик:

Есма Демировска

Превод на Англиски јазик:

Абакус

Дизајн и печатење:

Бригада дизајн

Тираж: 300

ЈА СЛАВИМЕ РАЗЛИЧНОСТА - Извештај
за спроведувањето на малите училишни
интеркултурни иницијативи 2012

ISBN 978-608-218-170-7

Ikarutno:

Fondcija Otvoreno opstestvo-
Makedonija

E ikarutneske:

Vladimir Milchin

Lacarne:

Suzana Pecakovska,
Spomenka Lazarevska

Lektori:

Boban Karapejovski

Nakhavipe ki Romani chib:

Esma Demirovska

Nakhavipe ki Anglesko chib:

Abakus

Dizajni em printo:

Brigada dizajn

Tirazo: 300

TE NISHANKERA O TURLIPE - Izveshtai basho
keribe tikne siklovnakere interkulturna inicijative
2012

ISBN 978-608-218-170-7

Publisher:

Foundation Open Society Institute-
Macedonia

For the publisher:

Vladimir Milcin

Editors:

Suzana Pecakovska and
Spomenka Lazarevska

Proof reading:

Boban Karapejovski

Translation in Roma Language:

Esma Demirovska

Translation in English Language:

Abakus

Design and printing:

Brigada Dizajn

Copies printed: 300 copies

WE CELEBRATE DIVERSITY - 2012
Report on Small-Scale School Intercultural
Initiatives

ISBN 978-608-218-170-7

ПРОЕКТ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА РОМИ PROEKTI BAŠO EDUKACIE E ROMENGE ROMA EDUCATION PROJECT

ЗА ПРОЕКТОТ

Имплементатор: Фондацијата Отворено општество - Македонија (ФООМ) во соработка со 4 ромски образовни центри раководени од локалните невладини организации „Дендо вас“ во Ѓорче Петров во Скопје, „Врама си“ и „Кхам“ во Куманово, и „Помош за хендикепирани и за сиромашни“ во Прилеп.

Основни училишта вклучени во проектот:

ООУ „Страшо Пинџур“ и ООУ „Ѓорче Петров“ од Скопје, ООУ „Крсте Мисирков“, ООУ Браќа Миладиновци“, ООУ „11 Октомври“ и ООУ „Христијан Карпош“ од Куманово и ООУ „Добре Јованоски“ од Прилеп.

BASO PROEKTI

Implemetatori: Fondacija otvoreno opstestvo – Makedonija (FOOM), ko buti keriba 4 Romane sikavutne centrja, rakovodime taro lokalna biradzakere organizacijenca “Dendo vas” ko Gjorce Petrov taro Skopje; “Vramasi” thaj “Kham” taro Kumanovo, thaj “ Azutipe baso hendikipirime thaj baso corolikane” ko Prilep.

Fundavutne skole vklocime ko proekti:

ООУ “Straso Pindzur” thaj ООУ “ Gjorce Petrov” taro Skopje, ООУ “Krste Misirkov”, ООУ “ Brakja Miladinovci”, ООУ “ 11 Octomvri” thaj ООУ “ Hristijan Karposh “ taro Kumanovo thaj ООУ “ Dobre Jovanovski” taro Prilep.

ABOUT THE PROJECT

Implemented by: Foundation Open Society – Macedonia (FOSM), in cooperation with four Roma Education Centres operated by local nongovernmental organizations “Dendo vas” from Gjorce Petrov, Skopje, “Vramasi” and “Kham” from Kumanovo, and “Assistance to Disabled and Poor People” from Prilep.

Project schools:

primary schools “Straso Pindzur” and “Gjorce Petrov” from Skopje, primary schools “Krste Misirkov”, “Braka Miladinovci”, “11 Oktomvri” and “Hristijan Karpos” from Kumanovo and primary school “Dobre Jovanovski” from Prilep.

Донатори: УСАИД и ФООМ.

Времетраење на проектот: јуни, 2004-мај, 2014г.

Основна цел на Проектот за образование на Роми е да им помогне на учениците да останат во образовниот систем и да ги подобрат успехот и редовноста, преку позитивни интервенции на сите образовни нивоа, од предучилишно до високо образование.

Клучните постигнувања на проектот во периодот од 2004 до 2012:

- секоја година околу 200 деца на предучилишна возраст се подготвуваат за запишување во училиште;
- околу 900 основци секоја година добиваат поддршка во совладувањето на училишниот материјал и подготовка на домашните задачи во Ромските образовни центри. Стапката на завршување на учебната година кај корисниците на проектот е

Donatoria: USAID, FOOM.

Proekti thavdela: juni, 2004- maj, 2014 bersh.

Fundavutno res taro Proekti bašo edukacie e Romenge si te azutil e sikljovnenge te achon ko sikljovno sistemto thaj te lachekeren o uspeho thaj l redovnost, taro pozitivna intervencije ko sa o sikljovne nivoa, taro anglosikljovno dzi ko najuch osikljovipe.

Klucna resavelipa e proekteske taro 2004 dzi ko 2012 bersh:

- Sakova bersh 200 chave taro angloskolakori bershanipe gatisarenpes acal te hramoven pes ki skola.
- Trujal 900 osnovcoj sekova berh andolen arka, ko sikljovipe e skolakoro materijalo thaj gatisarenpes e kherutni dendi buti ko Romane sikljovne centrja.
- O stapke bašo zavsibe e sikljovibaskoro berh ko korisnikoj taro proekti si but

Donors: USAID and FOSM.

Project duration: June 2004-May 2014.

Main goal of the Roma Education Project is to assist Roma students to remain in the education system and improve their performance and attendance through positive interventions at all levels of education, from preschool, to higher education.

Project's key achievements in the period 2004-2012:

- Every year, around 200 children at preschool age are prepared to enrol in primary education;
- Every year, around 900 primary school students benefit from daily out-of-school support in tutoring and homework at the Roma Education Centres. Grade completion and transition rate among project beneficiaries is by 20% higher than the completion rate among Roma students who do not benefit from project activities;

поголема за повеќе од 20% од учениците Роми што не се корисници на проектот;

- 364 средношколци во периодот од 2004 до 2010 година добиваа стипендии и менторска поддршка од 157 наставници, за период од една до четири години. 298 од нив (или 81,86%) успешно го завршија средното образование и ја зголемија стапката на Роми со завршено средно образование на национално ниво;
- 86 (од 135) студенти кои во периодот од 2004 до 2010 година добиваа стипендии и турска помош веќе дипломираа. Најголем дел од дипломците се вработени во државната и во јавната администрација, училиштата, меѓународните организации и домашни НВО-а;
- околу 400 наставници од основните училишта беа обучени за интерактивни наставни методи, стратегии за критичко мислење,

baro povishe taro 20% taro sikavutne chave Roma kola nane korisnikoj taro proekti;

- 364 srednoshkolcja ko periodi taro 2004 dzi ko 2010 bersh dobinge stipendija taj mentorsko arka taro 157 sikljovne, ko periodi taro jek dzi ko star bersh. 298 lendar (ili 81,86 %) baxtagoralo završinge maskarutno sikljovipa odoleja bajrarge I stapka e Romenge agordutno maskarutno sikljovipa ko nacionalno nivo.
- 86 (taro 135) studentja kola ko periodi taro 2004 dzi ko 2010 bersh dobingje stipendija taj tutorsko arka diplomiringje. Najbaro korot taro diplomcija kerena buti ko themutni taj javno administracija, ko skole, megjunarodno organizacija taj kherutne NVO;
- 400 sikavne taro fundavutne skole sine obucime bašo interaktivna siklani metoda, strategije bašo kritichno mislibe, sikljovipe bašo socijalno Chachipa, kreiribe razvojna planja;

- In the period 2004-2010, 364 secondary school students benefited from scholarships and mentorship support provided by 157 teachers, for a period of one to four years. 298 (or 81.86%) of them successfully completed secondary education and thus increased the share of Roma with completed secondary education at national level;
- 86 (out of 135) university students who benefited from scholarships and tutoring in the period 2004-2010, have already graduated. Large share of university graduates are now employed in state and public administration, schools, international organizations and in-country NGOs;
- Around 400 primary school teachers were trained in interactive teaching methods, critical thinking strategies, social justice education, creating developmental plans, etc.;
- 157 secondary school teachers were trained in mentoring students and social justice

образование за социјална правда, креирање развојни планови итн;

- 157 наставници од средните училишта беа обучени за менторирање на ученици и за образование за социјална правда;
- преку 1000 родители учествуваа на состаноци, обуки и информативни средби во врска со образованието на нивните деца;
- охрабрени од постигнатите резултати, ФООМ ја реплицира/прошири средношколската компонента со поддршка од Ромскиот образовен фонд кој ја финасираше неа во текот на четири години (2005-2009). Тогаш, Министерството за образование и наука го презеде моделот (стипендирање и менторска помош) и продолжи понатаму да го спроведува.

- 157 sikavne taro sredno sikolakere sine obucime bašo mentoriribe e sikljovnege thaj bašo sikljovipe e socijalno cacipe.
- Preku 1000 roditelija line than ko sostankoj, obuke thaj informativne arakiba bašo sikljovipe lengere chavenge.
- Ohrabrime taro resavutne rezultatja, FOOM recipiringja/ bajrarga I srednoskolakiri komponenta thaj arka taro Romano sikljovno fondi koj finansiringa I isto shtar bersha (2005- 2009). Togani o Ministeriumi bašo sikljovipe thaj baro dzandlipe lela o modeli (stipendije thaj mentorko arka) thaj prodolzinga ponaodori te sprovedinel len.

education;

- More than 1,000 parents attended meetings, training and informative meetings related to their children's education;
- Encouraged by results achieved, FOSM replicated/expanded the secondary school component with the support of the Roma Education Fund, which financed this component for a period of four years (2005-2009). This model was then assumed by the Ministry of Education and Science (scholarships and mentoring support), which continued its implementation.

ЗА МАЛИТЕ УЧИЛИШНИ ИНТЕРКУЛТУРНИ ИНИЦИЈАТИВИ:

Седумте основни училишта вклучени во проектот имаа можност да развијат и да спроведат мали иницијативи и проекти кои:

- промовираат интеркултурализам како вредност и како важна димензија на едно инклузивно училиште и ќе поттикнуваат, ќе развиваат и ќе негуваат позитивна интеракција и соработка меѓу учениците од различни етнички, социјални и културни средини;
- придонесуваат за подобрување на училишната клима и училишниот живот преку поттикнување на креативноста на учениците и за поголема „видливост“ на децата/ учениците од помалите етнички заедници и ќе им помогнат во развивањето позитивна слика за себе.

E TIKNENGERE SKOLAKERE INTERKULTURNA INICIJATIVE:

Efta fundamentalna skole sine vklucime ko proekti thaj sine len shajdipe te bajraren thaj te sprovedinen tikne inicijative thaj proektija kola:

- Promovirinen interkulturazimo sar molipe thaj sar barodzanlutni dimenzija ki jek inkluzivno skola thaj ka keren buti te raziinenpes thaj te neguinen pozitivno interakcija thaj mashrutni buti mashkar o sikljovne taro turlipakere etnicka, socijalna thaj kulturnikane maskaripe;
- Pridonesinge baso lacharipe e skolakiri klima thaj skolakoro dzuvdipe preku potiknibe l kreativno e sikljonenge thaj bašo pobaro “dikibe” e chavenge/ sikljovnenge taro potikne etnikane zaednice thaj ka del pes lenge arka ko razviibe pozitivno slika peske.

ABOUT THE SMALL-SCALE SCHOOL INTERCULTURAL INITIATIVES:

The seven project schools were given the opportunity to develop and implement small-scale initiatives and projects aimed to:

- Promote interculturalism as value and important aspect of an inclusive school and to encourage, develop and foster positive interaction and cooperation among students with different ethnic, social and cultural background;
- Contribute to improved school environment and school life by encouraging students' creativity and to increase the “visibility” of children/students from small ethnic communities and assist them in creating a positive self-image.

ВО ТЕКОТ НА УЧЕБНАТА 2012 ГОДИНА БЕА ПОДДРЖАНИ СЛЕДНИВЕ ИНИЦИЈАТИВИ:

- „Мостови на доверба“, ООУ „Христијан Карпош“ - Куманово;
- „Мултиетничко разбирање и соработка за подобар успех во образованието“ ООУ „Добре Јованоски“-Прилеп
- „Разликите се убави - убавината е различна“ ООУ „Крсте Мисирков“-Куманово;
- „Еко - Интеркултурен ден“ ООУ „11 октомври“ - Куманово;
- „Просветителите нè обединуваат“ ООУ „Браќа Миладиновци“ - Куманово;
- „Заедно можеме сè“ ООУ „Страшо Пинџур“ - Скопје;
- „Стихозбирка-Соништата мои во различни бои“ ООУ „Страшо Пинџур“ - Скопје;
- „Сликовница Народна ризница цела за заеднички детски дела“ ООУ „Страшо Пинџур“ - Скопје.

КО 2012 SIKLJAVNO BERSH SINE PODRZIME AKALA INICIJATIVE:

- „Phurt ki patjape“ ООУ „Hristijan Karposh“- Kumanovo;
- „Multietnicano haljovibe thaj butikeribe bašo poshukar uspeho ko sikljovipa“ ООУ „Dobre Jovanovski“ - Prilep;
- „Turlipa si lache - o lachipe si turlipe“ ООУ „Krste Misirkov“- Kumanovo;
- „Eko - Interkulturno dive“ ООУ „11 Octomvri“- Kumanovo;
- „Prosvetitelja jekhisaren “ ООУ “Brakja Miladinovci” - Kumanovo;
- „Jekhetane shaj sa“ ООУ „Strasho Pindzur” - Skopje;
- „Stihozbirka - O sune mire ko turlipa boe” ООУ „Strasho Pindzur” - Skopje;
- „Slikoivnica Narodoskiri riznica celo bašo jekaek chavengere dela” ООУ „Strasho Pindzur“- Skopje.

FOLLOWING INITIATIVES WERE SUPPORTED IN 2012:

- “Bridges of trust”, implemented by primary school “Hristijan Karpos” in Kumanovo;
- “Multi-ethnic understanding and cooperation for better student achievement”, implemented by primary school “Dobre Jovanoski” in Prilep;
- “Differences are beautiful, beauty is different”, implemented by primary school “Krste Misirkov” in Kumanovo;
- “Eco-intercultural day”, implemented by primary school “11 Oktomvri” in Kumanovo;
- “Educators unite us”, implemented by primary school “Braka Miladinovci” in Kumanovo;
- “Together we can do everything”, implemented by primary school “Straso Pindzur” in Skopje;
- “Poetry collection: My colourful dreams”, implemented by primary school “Straso Pindzur” in Skopje;
- “Picture-book: National vault for children’s joint works”, implemented by primary school “Straso Pindzur” in Skopje.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ФОНДАЦИЯ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
FOUNDATION FOR EDUCATION AND SCIENCE
НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И УЧЕБНИТЕ ТЕХНИКИ

ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА РОМИ

ЈА СЛАВИМЕ
РАЗЛИЧНОСТА

АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ:

ООУ „Христијан Карпош“ - Куманово

- ▶ 8 интеркултурни работилници за запознавање со традицијата, културата и обичаите на Македонците и на Ромите;
- ▶ 151 детска творба пријавени на ликовниот и на литературниот конкурс на темите „Заедно ги градиме мостовите на доверба“, „Детските срца не

AKTIVNOSTJA THAJ REZULTATJA: ACTIVITIES AND RESULTS:

ООУ „Hristijan Karposh“ - Kumanovo

- ▶ 8 interkulturalna butjarlina bašo penzarkeribe e tradicijake, kulturake thaj nisanija e Gagjengere thaj e Romenge;
- ▶ 151 chavorikane tvorbe bašo likovno thaj litertarurno konkursi ko teme “ Jekhetane te gradina phurt ki patjape”, “ Chavorikano vilo na dznela

Primary school „Hristijan Karposh”, Kumanovo

- ▶ 8 intercultural workshops were organized for students to get acquainted with the tradition, culture and customs of Macedonians and Roma;
- ▶ 151 children’s works were submitted for the competition in artistic and literary works on the topics “Together we build

знаат за граници“ и „Заедно градиме поубаво училиште“;

- ▶ изготвено и објавено училишното списание „Мостови на доверба“;

bašo granice”, “Jekhetane te gradina polache skole”;

- ▶ Spremino thaj objavimo e skolakoro magazine “Phurt ki patjape”;

bridges of trust”, “Children’s hearts know no borders” and “Together we are building a better school”;

- ▶ School’s magazine “Bridges of trust” was designed and printed;

ООУ „Добре Јованоски“ - Прилеп

- ▶ 50 фотографии со сцени од животот на Ромите и на Македонците, и фотографии од познати македонски и ромски естрадни личности го красат холот на училиштето;

ООУ “Dobre Jovanovski” - Prilep

- ▶ 50 slike scenencar taro dzivdipe e Romengoro thaj e Gagjengoro, slike taro pendzarutne gagjikane thaj romane estradna manusha ukrasinena o hodniko e skolakoro;

Primary school „Dobre Jovanoski”, Prilep

- ▶ Walls in the school hall are now decorated with 50 photographs featuring scenes from everyday lives of Roma and Macedonians and photographs of famous Macedonian and Roma entertainers;

- ▶ Македонската и ромската химна и сцени од секојдневниот живот на учениците под народната поговорка „Заедно сме посилни“;
- ▶ Традиционалното катче со експонати на македонска и на ромска традиционална облека;

- ▶ Gagjikani thaj romani himna thaj scene taro sekovadiveskoro dzivdipe e sikljovnenge tari dzijaneskiri selikano “Jekhetane sjam posilna”;
- ▶ Tradicionalno katce bašo eksponatja e gagjikane thaj romane tradicionalna sheja;

- ▶ Lyrics of the Macedonian and Roma anthems and scenes from students' everyday life were also posted with the proverb “Together we are stronger”;
- ▶ Macedonian and Roma traditional costumes were exhibited at the newly established traditional corner;

ООУ „Крсте Мисирков“ - Куманово

- ▶ 6 интеркултурни работилници за подобро запознавање со различните култури;
- ▶ Литературен конкурс за слогани на тема „Разликите нè спојуваат“;

ООУ “Krste Misirkov” - Kumanovo

- ▶ 6 interkulturalna butjarlin bašo posukar pendzaruipe o turlipa taro kulture.
- ▶ Literaturno konkursi bašo sloganja ki tema “O turlipa jechanel amen”

Primary school “Krste Misirkov”, Kumanovo

- ▶ 6 intercultural workshops were organized for students to familiarize with each other’s cultures;
- ▶ A slogan contents was organized under the title: “Differences are bringing us closer”;

- ▶ Најдобрите слогани се најдоа на сидовите како дел од естетското уредување на училишните ходници;

- ▶ Najsukar sloganija arakle tahan ko zidija sar than taro estetsko lacharibe ko skolakere hodnikoj.

- ▶ The best slogans were exhibited on the school walls and were integrated in the aesthetic interior hall design;

ООУ „11 октомври“ - Куманово

- ▶ 11 работилници и 9 пикник места (штандови) за „Еко - интеркултурниот ден“ кој се одржа во училиштето;
- ▶ Глинени садови украсени со традиционални мотиви од ромската, од македонската и од српската култура;
- ▶ „Да зготвиме пријателство“; - готварче со рецепти од македонската, од ромската и од српската кујна;

ООУ „11 oktombri“ - Kumanovo

- ▶ 11 butjarlin thaj 9 piknik thana (standja) bašo „Eko-interkulturno dive“, so sine ki skola;
- ▶ Glinena care ukracime tradicionalno sar tari romani, gagjikani thaj srpsko kultura;
- ▶ Receptenca tari gagjikani, romani thaj srpsko kujna;
- ▶ Duj tikne scenska izvedbe thaj trinchibjakere Eko - himna;

Primary school „11 Oktombri“, Kumanovo

- ▶ 11 workshops and 9 picnic areas (stands) were organized on the occasion of „Eco - intercultural day“;
- ▶ Clay pots were decorated with traditional hallmarks of the Roma, Macedonian and Serbian culture and were exhibited;
- ▶ Cookbook “Cooking Friendship” containing recipes from Macedonian, Roma and Serbian cuisine was designed;

- ▶ Две куси сценски изведби и тријазичната Еко - химна;
- ▶ „Минатото и сегашноста кај македонската, ромската и српската традиција“ - модна ревија со костими од природни тканини и еколошка хартија.
- ▶ Галерискиот експонат „Три куќи под еден покрив“ со елементи на традиционална македонска, ромска и српска куќа го краси ходникот на ООУ „11 октомври“ - Куманово;

- ▶ „Naklovakti, thaj akanutnipe ko gagjikane, romane thaj srpsko tradicija“- modno revija kostimenca tari prirodno materijali, ekoloshka papirja
- ▶ Galeriska eksponatja “ Trin khera ki jek chatija” elementja tari tradicionalno gagjikani, romani thaj srpsko khera ukrasinela o hodniko taro OOU “ 11 oktombvri “ – Kumanovo.

- ▶ Two short plays and the trilingual eco-anthem were performed on the celebration day;
- ▶ Fashion show entitled “Past and Present in Macedonian, Roma and Serbian Traditions” was organized and displayed costumes made of natural fabrics and paper;
- ▶ Exhibition titled “Three Homes – One Roof” was placed in the school hall and includes elements from traditional Macedonian, Roma and Serbian houses;

ООУ „Браќа Миладиновци“ - Куманово

- ▶ 4 интеркултурни работилници на теми поврзани со традицијата и обичаите на Македонците, Србите и Ромите;
- ▶ Литературен конкурс на тема: „Успехот ќе го достигнеме ако подадеме рака еден на друг“;
- ▶ „Просветителите нè обединуваат“- училишно списание со наградените литературни творби;

ООУ „Brakja Miladinovci“ - Kumanovo

- ▶ 4 interkulturalni butjarlin ki tema panle e tradicijaja, nichanija e Gagjengere, Srpska thaj e Romengere;
- ▶ Literaturno konkursi ki tema: „Baxtagor te res ate dingjam vas jek jekheske“;
- ▶ „Prosvetitelija jechanen amen“- skolakoro magizini , nagradime literaturna tvorbe;

Primary school „Braka Miladinovci“, Kumanovo

- ▶ 4 intercultural workshops were organized on topics related to Macedonian, Serbian and Roma tradition and customs;
- ▶ Competition for literary works was organized under the title „Success is achieved by offering each other a hand“;
- ▶ School magazine „Educators unite us“ was published and included rewarded literary works;

- ▶ Истражување за македонските, за српските и за ромските просветители;
- ▶ Посета на Националната и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ во Скопје, посета на ромска куќа и на ромската населба Средорек и посета на српската општина Старо Нагоричане;

- ▶ Rodipe e gagjenge, srbijenge thaj romanenge prosvetitelija.
- ▶ Vizita ki Nacionalno thaj univerzitetsko biblioteka” Cv. Kliment Ohridski” ko Skopje, vizita ko romano kher em I romani naselba Sredorek, vizita ki srpsko komuna Staro Nagoricane;

- ▶ Research project was implemented on Macedonian, Serbian and Roma educators;
- ▶ The National University Library “Sv. Kliment Ohridski” in Skopje was visited, as well as a Roma house, Roma settlement Sredorek, and Serbian municipality Staro Nagoricane;

ООУ „Страшо Пинџур“ - Скопје

- ▶ Изработени се флеш - карти, постери и географски карти со содржини, теми и термини на англиски, на француски и на ромски јазик кои ќе се употребуваат како нагледни средства;

ООУ „Strasho Pindzur“ - Skopje

- ▶ Kerdebuti si flesh karte, posterija, geografske karte , temencar thaj terminija tari anglisko, francusko thaj romani chib kola upotrebinena pes sar nadgledna sredstvja;

Primary school „Straso Pindzur“, Skopje

- ▶ Students developed flash cards, posters and geographic maps and included contents, topics, and vocabulary from English, French and Roma languages. They will be used as teaching aids;

- ▶ „Соништата мои во сите бои“-стихозбирката со 60 песни од ученици;
- ▶ „Народна ризница цела за заеднички детски дела“ -сликовницата од 20 народни легенди и преданија собрани од учениците, илустрирани со 20 детски цртежи;

- ▶ „Sune mire ko sa o boe“-stihobirka taro 60 gjila taro skolarja;
- ▶ „Dzijaneskere riznica celo bašo jekhajak chavorikane dela“-slikovnica taro 20 dzijaneskere legend thaj predanija kidime taro skoljarja, ilutrime ko 20 chavengere crtezja.

- ▶ Poetry collection with 60 poems written by students titled „My colourful dreams“ was published;
- ▶ Picture-book titled „National vault for children’s joint work“ was published and included 20 legends and stories collected by students, illustrated with 20 children-made drawings;

Насликани мурали на училишните столбови и ходници со интеркултурни мотиви (елементи од македонската, од ромската и од српската култура и традиција, како и елементи од секојдневниот живот на учениците) во 4 проектни училишта: ООУ „11 октомври“, ООУ Христијан Карпош“ и ООУ „Крсте Мисирков“ од Куманово и ООУ „Добре Јованоски“ од Прилеп;

Slikime murali taro skolakere stolbja thaj hodnikoj, interkulturna motivija (elementja tari gagjikani, romani thaj srpsko kultura, tradicija, thaj elemntja taro sekodiveseskoro dzivdipe e skoljakere chave) ko 4 proektja taro skole: OOU “11 oktombri”, OOU “ Hrisrijan Karposh”, OOU “Krstе Misirkov” taro Kumanovo thaj OOU “ Dobre Jovanovski” taro Prilep;

Murals with intercultural motives (elements from Macedonian, Roma and Serbian culture and tradition, as well as elements of students' everyday life) were painted on pillars and halls in four project-covered schools: “11 Oktombri”, “Hristijan Todorovski Karpos” and “Krstе Misirkov” from Kumanovo, and “Dobre Jovanoski” from Prilep.

1355 ученици - Роми, Македонци и Срби, и 86 родители од 6 основни училишта од Скопје, Прилеп и Куманово директно учествуваа во 29 - те интеркултурни работилници и во сите други активности спроведени во рамките на овие мали интеркултурни иницијативи.

1355 skolakere shave, Romane, Gagje, Srbincoj thaj 86 roditelija taro 6 fundamentalna skole taro Skopje, Prilep thaj Kumanovo direktno line than ko 29 interkultura butjarlin em ko sa okola javera aktivnostja kerde taro akala tikne interkultura inicijative.

1355 Roma, Macedonian and Serbian students and 86 parents from 6 primary schools in Skopje, Prilep and Kumanovo actively participated in 29 intercultural workshops and other activities organized as part of these small-scale intercultural initiatives.

Јавен настан „Ја славиме различноста“

На 12 декември, 2012 год. беа претставени резултатите од првиот циклус на малите училишни интеркултурни иницијативи спроведени од основните училишта, вклучени во Проектот за образование на Роми на УСАИД и ФООМ.

На настанот зборуваа Споменка Лазаревска, директор на проектот, Лиана Мар, директор на секторот за образование на УСАИД Македонија, Реџеп Али Чупи, директор на Управата за унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците при

Puthardo nastani “Te nisakenkera o turlipa”

Ko 12-to dekemvri, 2012 sine o pretstavime o reziltatja taro prvo ciklusi taro tikne skolakere interkultura inicijative sprovedime taro fundamentalna skole, cklucime ko Proekti bašo edukacie e Romenge taro USAID thaj FOOM.

Ko nastanikerde lafi Spomenka Lazarevska, direktori e proekteske, Liana Mar, Direktori taro sektori bašo sikljovipe USAID Makedonija, Redzep Ali Cupi, Direktori tari Uprava bašo anglutnipe o sikljovipe e chibjenge taro pripadnikoj taro jekhethanendar MON, Merlin Stojcevska, direktori

Public Event “We celebrate diversity”

Results from the first cycle of small-scale intercultural initiatives were presented in Skopje on 12th December 2012. These initiatives were implemented by primary schools covered by the Roma Education Project, supported by USAID and FOSM.

On this occasion, addresses were given by Spomenka Lazarevska – FOSM’s Education Program Director, LeAnna Marr – USAID’s Macedonia Education Office Director, Redzep Ali Cupi - Director of the Department for Development and Promotion of Education in Languages of Communities within the Ministry of Education, Merilin Stojcevska – school principal at “11 Oktomvri” from

МОН, Мерилин Стојчевска, директор на ООУ „11 октомври“ од Куманово и Александра Павловска, наставник во ООУ „Христијан Карпош“ од Куманово.

„Денес сме овде да ја славиме различноста. Нашите деца живеат во свет што станува сè поразличен и ние треба да ги подготвиме за тој свет. Со тоа што ќе им дадеме можност за искуства со други култури, децата ќе можат да учат едни од други, да ги збогатуваат своите лични искуства и да ги засилуваат своите вештини, кои се критични за нивниот подоцнежен живот“ - рече Лиана Мар, директор за

taro OOU “ 11 oktomvri”- Kumanovo, Aleksandra Pavlovska, sikavutni taro OOU “Hristijan Karpos” – Kumanovo.

“Avdije sjam akate te nishankera o turlipa, Amare chavе dzivdinena ki dunja koja ovela sa po aver thaj amen trebela te spremina len bashi odoja dunja. Odoleja so ka da olen shajdipe te diken avera culture, o chavе ka ovel len shajdipe te sikloven jek jekestar, te bajraren pere iskustva em te bajraren p eve[tine kola si kriticna bašo lengoro pokasno dzivdipe”- vakerga Liana Mar, direktori bašo sijkljovipe

Kumanovo, and Aleksandra Pavlovska – teacher at “Hristijan Todorovski Karpos” from Kumanovo.

“Today, we celebrate diversity. Our children live in a world that is more diverse every day and we need to prepare them for that world. By giving the children an opportunity to experience other cultures, they can learn from each other, enrich their personal experiences and strengthen their skills that are essential for their future life”, said LiAnna Marr, USAID’s Macedonia Education Office Director. She expressed her satisfaction with

образование во УСАИД Македонија. Таа го изрази своето задоволство што Министерството за образование и наука ги препозна придобивките од проектот и одлучи преку стипендирање, менторство и туторство на средношколци Роми да ги продолжи проектните интервенции.

Директорката на ООУ „11-ти Октомври“ од Куманово, Мерилин Стојчевска ги сподели своите искуства од интеркултурните иницијативи и се осврна на значењето на обуките испорачани од проектот за квалитетот на наставата и за

USAID, Makedonija. Toj vakerga pro zadovolstvo so o Minitieriumi bašo sikljovipe thaj barozanlipa, anga odluka te del stipendija, mentorstvo e srednoškolkence kola si Roma, thaj te tavden o proektna intervencie.

Direktorka taro OOU "11 oktombri"-Kumanovo, Merlin Stojcevska spodelnigja pere dzanlipa taro interkulturna inicijative thaj vakerga bašo obuke isporucime taro proekti bašo kvalitetno nastava thaj polacho xatjaripe o turlipa ko skole.

the fact that the Ministry of Education and Science has recognized the project benefits and decided to continue project interventions by means of scholarships, mentoring and tutoring for Roma high school students.

Merilin Stojcevska, school principal at "11 Oktombri" from Kumanovo, shared her experiences with the intercultural initiatives and stressed the importance of training delivered as part of the project and aimed to improve quality of teaching and better understanding for and fostering the diversities in the schools.

подобро разбирање и справување со различностите во училиштата.

Завршувањето на првиот циклус од малите училишни интеркултурни иницијативи беше поздравено и од Реџеп Али Чупи, поранешен стипендист на Програмата, а сега директор на Управата за унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците при МОН. Тој го потенцираше значењето на ваквите проекти кои имаат за цел да ја афирмираат интеркултурната соработка во воспитно-образовниот процес.

Наставничката Александра Павловска од ООУ „Христијан Тодоровски Карпош“ од Куманово, ги претстави резултатите и завршените проекти на сите основни училишта опфатени со проектот.

На крајот од настанот, учениците од проектните училишта прочитаа дел од своите авторски творби и се претставија со свои точки подготвени во рамки на училишните проекти. Гостите имаа можност да погледнат и дел од она што се создавало во малите интеркултурни иницијативи преку фотографиите од спроведените активности, како и голем број цртежи и други изработки од учениците.

Ko agor taro prvo ciklusi taro tikne skolakere interkulturalna inicijative sine seljaminkerdo thaj taro Redzep Ali Cupi, purano stipendisti tari Programa, akanutno direktori tari Uprava bašo anglutnipe o sikljovipe e chibjenge taro pripadnikoj taro jekhethanendar MON. Ov potencingja o barozalipe taro asavke proektija kola silen res te afirmirinen I intrkulturalno butikeriba e sikljovngoro proceso.

Sikavutni Aleksandra Pavlova taro OOU “Hristijan Todorovski Karposh”-Kumanovo, pretstavingja o rezultato thaj o bitinkerde proektija taro sa o fundamentalna skole kola sine kotor taro proekti.

Ko agor taro nastani, skolakere chave taro proekteskere skole drabarge kotor taro lengere avorsko tvorbe thaj pretstavinge pes pere tockencar kola sine spremime ko ramke taro skolakoro proekti. O misafirja sine len shajdipe te diken kotor taro odova so kerga pes ko tikne interkulturalna inicijative taro slike, taro kerde aktivnostja, thaj baro numero crtezja ehaj avera kerde bukja taro sikljovne cave.

Completion of the first cycle from small-scale intercultural initiatives was also welcomed by Redzep Ali Cupi, former scholarship beneficiary and currently Director of the Administration for Development and Promotion of Education in Languages of Communities at the Ministry of Education and Science. He emphasized the importance of projects like these, in particular because they promote intercultural cooperation in the education process.

Aleksandra Pavlovska, teacher at the primary school “Hristijan Todorovski Karposh” from Kumanovo, presented the results and projects implemented by all partner schools.

The event was closed with a recital, including reading of poems from the literary competitions and performances of different acts from the schools’ projects. People present at this event were also able to see photographs of works created as part of intercultural projects and activities, including large number of drawings and other handicrafts.

Фотографиите користени во оваа публикација се од програмските активности.

Овој извештај е подготвен од страна на Проектот за образование на Роми со великодушната поддршка од американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

Мислењата изразени во оваа публикација им припаѓаат на авторите и не ги изразуваат ставовите на ФООМ, Агенцијата на САД за меѓународен развој или на Владата на Соединетите Американски Држави.

Sureta so si koristime ki akaja publikavija se taro programakere aktivnostja.

Akava izvestaj si kerdo tari Proekti Bašo Edukacie e Romenge taro baromanushipa em dendo dumo taro amerikakoro sel tari Agencija SAD baso megjunarodno razvojo (USAID).

Gindipe vakerde ki akaja piblikacija pripadninena e avtorenge thaj na vakerna o gindipe taro FOOM, i Agencija SAD baso megjunarodno razvojo ili i Vlada tari Soedinime Amerikakere Puvja.

This publication uses photos of program activities.

This report was prepared by the Roma Education Project with the generous support of the American people through the United States Agency for International Development.

The authors views expressed in this publication do not necessarily reflect the views of FOSM, the United States Agency for International Development or the United States Government

РАЗЛИЧНОСТТА ЈА СЛАВИ

TURLIPE TE NISHA

DIVERSITY WE CELE

РАЗЛИЧНОСТТА

TURLIPE